kultūriniame sluoksnyje, rodo, kad jis susiformavo I tūkst. viduryje – pabaigoje. Aptikta nors ir negausi apžiesta keramika rodo, kad piliakalnio papėdėje gyventa ir II tūkst. pradžioje. I tūkst. II puse – II tūkst. pradžia datuojamas ir iki mūsų dienų išlikusios piliakalnio gynybinės sistemos įrengimas. Radiniai perduoti RKM.

Moškėnai Hillfort and the settlement at its foot

In 2013, at Moškėnai (Laukupėnai) Hillfort (Fig. 1) and the settlement at its foot (Rokiškis District, E Lithuania) a field evaluation and excavation were conducted at planned earthwork sites in adapting the hillfort to tourism and the public. A total of 239.75 m^2 were excavated and about 103 m^2 surveyed (Fig. 2). A cultural layer up to 20–30 cm thick and containing sparse finds including hand built pottery with rough, smooth, and pinched surfaces, partly thrown pottery, iron slag, fragments of clay daub, spindle whorls, and unidentified metal artefacts, was discovered on the hillfort's SE scarp. A cross-section of the remains of the hillfort's defensive ditches and banks was made. The surviving part of the first bank, which is closest to the enclosure, is up to 1.2 m high. It was created from sand, gravel, and black soil, the last being a cultural layer containing brushed pottery and animal bones (Fig. 3). The first ditch was up to 2.1 m deep from the present-day ground's surface (Fig. 4), the second up to 1.3 m deep (Fig. 5). The ditches' fill contained pottery with rough, brushed, and pinched surfaces, iron slag, a spindle whorl, and a socketed spearhead (Fig. 6). The second and third banks had not survived at this location. Based on the finds, the hillfort dates to the late 1st millennium BC – early 2nd millennium AD.

Albinas Kuncevičius,
Renaldas Augustinavičius,
Rimvydas Laužikas,
Ramūnas Šmigelskas

Baluošos piliakalnis

Baluošos piliakalnis (Švenčionių r.) įrengtas kalvoje, Baluošų ežero PV kranto pusiasalyje. Piliakalnį iš ŠV ir V pusių skalauja ežeras. Iš kitų pusių piliakalnį supa gili griova. Aikštelė ovali, pailga, išsitęsusi ŠR–PV kryptimis, 70x 42 m dydžio. Piliakalnį visu šlaitu (išskyrus nuo ežero pusės) juosia 3 grioviai ir 2 pylimai, supilti šlaite. Iki šiol buvo manoma, kad piliakalnis datuotinas vėlyvuoju geležies amžiumi. Tačiau 2012 m. atlikus piliakalnio žvalgymus metalo detektoriumi, buvo suabejota šiuo datavimu ir iškelta hipotezė, kad piliakalnis galimai datuojamas tik ankstyvaisiais laikais (*ATL 2012 metais,* V., 2013, p. 130–131). Kadangi žvalgymų metu neaptiktas nė vienas metalinis dirbinys, jis galimai datuojamas vėlyvuoju geležies amžiumi.

2013 m. piliakalnio ŠR aikštelės pakraštyje buvo ištirta 2x5 m dydžio perkasa, iš viso 10 m^2 plotas. Perkasoje fiksuotas 30–60 cm storio kultūrinis sluoksnis. Didžiąją aptiktų radinių dalį sudaro lipdytinė brūkšniuota ir lygiu paviršiumi keramika. Rastas vienas vertikaliųjų audimo staklių pasvaras ir dar du pasvarų fragmentai (1 pav.). Iš metalinių dirbinių rasta vos pora nedidelių peilio fragmentų. Perkasoje rastus anglies fragmentus datavus laboratorijoje C^{14} AMS būdu, nurodomas IV–II a. pr. Kr. Sprendžiant ir pagal 2012 m. žvalgymų duomenis, piliakalnis gali būti datuojamas ir pirmaisiais amžiais po Kr. Bet kuriuo atveju tenka konstatuoti faktą, kad Baluošos piliakalnį tenka datuoti Brūkšniuotos keramikos kultūros lai-

1 pav. Piliakalnyje rastas vertikaliųjų verpimo staklių pasvaras ir du jų fragmentai. R. Šmigelsko nuotr.

Fig. 1. The loom weight and two loom weight fragments found at the hillfort.

kotarpiu, o ne vėlyvuoju geležies amžiumi. Tikėtina, kad jau ankstyvuoju laikotarpiu piliakalniai buvo įrenginėjami su kiek sudėtingesniais gynybiniais įtvirtinimais. Baluošos piliakalnis, matyt, patyrė nedaug išorinių žmogaus ūkinės veiklos ardymų, todėl dabar dar gerai matomi išlikę piliakalnio gynybiniai įtvirtinimai.

Baluoša Hillfort

In the summer 2013 investigation at Baluoša Hillfort (Švenčionys District), 10 m^2 was excavated on the NE edge of the hillfort's enclosure. Most of the finds were found in the N part of the area, i.e. on the enclosure's edge. The majority of the finds consist of hand built pottery with brushed and smooth surfaces. One loom weight and fragments of two others were also found (Fig. 1). In respect to metal artefacts, just a pair of small knife fragments were discovered. A 30–60 cm thick cultural layer was recorded in the excavated area. Based on the 2012 and 2013 investigation results and ^{14}C dating on charcoal samples, the hillfort dates to the Brushed Pottery culture period.

Mindaugas Mačiulis

Kačėniškės piliakalnis

Kačėniškės piliakalnis su papėdės gyvenviete tyrinėtas 2013 m. įgyvendinant piliakalnio tvarkymo techninį projektą. Detaliaisiais tyrimais ištirtos 5 perkasos (bendras 144 m^2 plotas), žvalgomaisiais – 7 šurfai (bendras 10 m^2 plotas) (1 pav.). Iš viso piliakalnyje ir jo aplinkoje tyrinėtas 154 m^2 dydžio plotas. Žvalgymai atlikti apie 2000 m^2 dydžio teritorijoje. Kultūrinis sluoksnis fiksuotas daugumoje tyrimų plotų, išskyrus perkasą 1 (3x3 m dydžio), kur jis, kaip manoma, nuartas ar nupustytas, bei šurfuose 3–4 (1x1 m dydžio) ant piliakalnio šlaito, kur jis nesusidarė.

Perkasa 2 (20x2 m dydžio) tyrinėta piliakalnio P šlaite, būsimų medinių laiptų ML–1 vietoje. Nukasus velėną ir povelėninį sluoksnį 30–40 cm gylyje didžiojoje tyrimų ploto dalyje pasiektas įžemis. Jame užfiksuotos dvi didesnės ir keletas mažesnių duobių be radinių – buvusių kelmų vietos. 3–5 m atstumu nuo apatinio griovio krašto perkasos P dalyje atidengtas dar vienas griovys, įvardytas pirmuoju. Jis 20–25 cm gylyje išryškėjo kaip tamsaus grunto su degėsiais ir angliukais trapecijos formos ruožas. Ties perkasos V sienele šis griovys buvo iki 1,5 m pločio, ties R sienele – iki 3 m pločio. Griovys tęsėsi kiek įstrižai perkasos R ir V sienelių atžvilgiu. Jo gylis siekė iki 1,5 m. Griovio užpilde išskirti du kultūrinio sluoksnio horizontai – viršutinis, su daugiau degėsių ir perdegusių akmenukų, lipdytine keramika grublėtu ir brūkšniuotu paviršiais (registruota 14 šukių), bei apatinis – šviesesnis, vien tik su brūkšniuotąja keramika (8 fragmentai). R sienelės pjūvyje kai kur matėsi aukštesnį ir žemesnį perkasimą skiriantis nuslinkusio grunto tarpsluoksnis, taip